

Silovite letalske akcije na Zahodu

Angleži so izvedli najhujši dosedanji letalski napad na vdorne luke v Franciji. Veliki oddelki nemških letal nad Anglijo

London, 16. febr. Reuter: V soboto zvečer so angleške letalske sile izvedle doslej največji in najučinkovitejši napad na nemške vdorne luke ob francoski obali. Vse nebo od Boulogneja do Ostenda je bilo rdečerumeno. Na francoski obali so se dvigali ogromni ognji in črni stebri dima, eksplozije pa so bile tako hude, da so se tresle hiše in žvenketale šipe po mestih in vaseh južno in jugovzhodno angleške obale. Prebivalstvo je vstalo in navdušeno vpilo, ko je val za valom angleških bombnikov letel proti določenim ciljem na sovražni obali. Ljudje so stali več ur in opazovali peklenske prizore na drugi strani Rokava. Zlasti hudo je bil napaden Calais, dalje Boulogne, t. Griis Nez in Ostende.

Bombardiranje je bilo tako silovito, da se je vsa francoska obala zdela kot ogromen goreč pas. Britanski letalci so vrgli na stotine zažgalnih in eksplozivnih bomb. Požar se je razširil od Calaisa do Dunkerquea, najhujše pa je bil bombardiran Boulogne, kljub temu, da je nastopila sovražnikova protiletalska artilerija. Bombardiranje je trajalo nad tri ure in na svoji silovitosti ves čas ni prav nič popustilo.

V noči od sobote na nedeljo so bombniki kraljeve zračne sile v spremstvu lovcev spet napadli industrijska središča v Porurju. Od prejšnje noči je v Duisburgu gorelo še vedno 17 velikih ognjev, v Gelsenkirchenu pa devet. Napadeni pa so bili tudi Rotterdam (ladjedelnice), Den Helder in pa Ostende.

Velike skupine sovražnikovih letal so se snoči približale obali Kentske grofije, takoj pa so se pokazala angleška lovka letala in se je sovražnik moral umakniti. Nekoliko pozneje so sovražnikova letala posamično letela nad angleškimi kraji. Pri tem sta bila sestreljena dva nemška bombnika, nato pa še eden nad obalo Yorksire. Vrženih je bilo na stotine zažgalnih bomb na londonsko področje v noči od petka na soboto. Britanska letala so se s sovražnikovimi spoprijela in jih prisilila k umiku.

Bombe so bile vržene v glavnem na severno in vzhodno Anglijo, na londonsko področje ter na del severovzhodne Škotske. Napadi niso bili izve-

demi v večjem obsegu in tudi škoda ni velika, toda v nekem mestu v severovzhodni Angliji ter na londonskem področju so nastali požari. Število človeških žrtev ni veliko. Sestreljena so bila tri sovražnikova letala.

Danes čez dan nemška letalska delovnost ni bila posebno huda. Posamezna nemška letala so metala bombe nad severovzhodno, jugovzhodno in vzhodno Anglijo ter nad Londonom. V Londonu je bomba padla na ljudsko šolo. Zbiti sta bili dve nemški letali, eno je bilo tako poškodovano, da se je najbrž moralo spustiti v morje, za štiri druga pa domnevajo, da so le z navjejo težavo dosegla francosko obalo, ker so jih videli, kako so se v dimu spuščala proti morski gladini.

Berlin, 16. febr. o. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Večje skupine bojnih letal so v noči od 15. na 16. februar napadle važne vojaške naprave v jugovzhodni in srednji Angliji ter britanske ladje. Vržene so bile bombe na več letališč, kjer so izbruhnili veliki požari in kjer so bila razdejana zavetišča in letala, razvrščena po tleh. Veliko škodo so naša letala povzročila na ladjedelnih ob Temzi in v pristaniškem področju nekega mesta ob zahodni obali. Potopljeni sta bili dve trgovski ladji s skupno 8000 tonami. Na neki drugi sovražnikovi trgovski ladji je nastal požar. Neko bojno letalo je vrglo bombe na lahko križarko.

Ohranitev našega miru - glavni cilj vlade narodnega sporazuma

Predsednik dr. Kulovec o modri zunanji politiki po smernicah kneza namestnika ter o namenu jugoslovanskega obiska v Nemčiji

V svojem velikem političnem govoru, ki ga je predsednik dr. Kulovec imel danes v Mariboru — (glej govor na drugi strani) — je del svojih izjavij posvetil potovanju ministrskega predsednika Dragice Cvetkovića in zunanjega ministra dr. Cincar Markovića v Nemčijo in izjavil, da je do tega potovanja v prvi vrsti prišlo za to, da se naši državi v bodočnosti zagotovi popolna mir.

»Vlada narodnega sporazuma«, je nadaljeval dr. Kulovec, »je po modrih in daljnovidnih nasvetih kneza namestnika storila doslej vse potrebno, da nam je ohranila mir in bo tudi v bodoče storila vse, da našo državo obvaruje vojnih grozot. Če vlada narodnega sporazuma ne bi ničesar drugega storila, kakor to, da je naši domovini ohranila mir, bi ji morali vsi brez izjeme peti slavospeve. Treba je priznati, da dajemo velike žrtve, toda vse te

žrtve gredo na oltar miru, ki ga vsi tako vroče želimo.

Vse delo naše vlade gre za tem, da v dostojanstvu in v popolni nevtralnosti privede državo v pristanišče trajnega mira. Znova poudarjam, da prejema ta politika smernice od našega modrega kneza namestnika Pavla (viharne ovacije). Vsi vidimo, da je ta politika žela velike uspehe.

Mi vsi moramo biti složni, disciplinirani in izpolnjevati moramo vse, kar od nas zahteva vlada narodnega sporazuma. Mi imamo našo narodno vojsko, ki je želi naše svobode, imamo našo narodno dinastijo Karadjordjevičev, katere največja želja je, da je naša Jugoslavija velika, složna in močna in da bi v njej vsi Slovenci, Hrvati in Srbi bili zadovoljni.

Sredozemske fronte:

Bombe na Rodos, Brindisi, Catanio

V Libiji čiščenje. Italijanski ukrepi zaradi padalcev

Nekje v Italiji, 16. februarja. o. 254. italijansko uradno vojno poročilo pravi:

Preteklo noč so britanska letala letela nad Catanio, Sirakusami in Brindizijem. Protiletalska obramba italijanske mornarice je sestrelila v Brindiziju dvojce letal. En član posadke, ki se je spustil s padalom z letala, je ujet.

Severna Afrika: Nemška letala so učinkovito bombardirala vojaške naprave na nekem sovražnikovem oporišču. Naši letalci so metali bombe na neko sovražnikovo letalsko oporišče na Kreti in poškodovali nekaj letal. Sovražnikovi letalci so vrgli nekaj zažgalnih bomb malega kalibra na otok Rodos.

Kairo, 16. februarja. o. Reuter: Angleško letalstvo nadaljuje s svojimi bliskovitimi napadi na glavni italijanski otok Rodos. Danes so angleška letala silovito napadla pristaniške naprave na otoku ter vrgla veliko bomb na poslopja in pomole izbruhnili so številni požari.

V pretekli noči so angleška letala izvedla napad na italijanska mesta Brindisi, Catanio in Siracuso ter spet bombardirala italijanske vojaške naprave in letališča na Rodosu.

Informacijsko ministrstvo je izdalo sledeče uradno sporočilo: Nedavno so bili v južni Italiji s padali spuščeni vojaki, oblačeni v predpisne uniforme. Imeli so navodilo, da razrušijo določene objekte v tistem področju. Sedaj se ni mogoče podat nobene izjave o rezultatih teh operacij, pač pa se nekaj mož iz te akcije ni vrnilo na svoje oporišče.

Vse politične organizacije v Romuniji prepovedane

Bukarešta, 16. februarja. Radior: Izdano je bilo uradno poročilo, ki odločno zanika govorice o novih uporih v Romuniji. Novi poskusi uporov niso več možni zaradi izdanih ukrepov in zaradi tega, ker so tisti, ki so upor v mesecu januarju organizirali, že zaprti. Končno opozarja prebivalstvo naj ostane mirno in ne verjame govoricam, ki jih razširjajo zlobni in sovražni ljudje.

Včeraj je bil objavljen kraljevski ukaz, s katerim se zakon od 14. septembra 1940 o ustanovitvi legionarske države in priznanju legionarskega gibanja kot edine politične organizacije, ukinja. Z novim ukazom so prepovedane v Romuniji vse politične organizacije.

Vojne priprave na Daljnem vzhodu

Singapur, 16. febr. g. United Press: Angleška vlada je danes sporočila, da je zaradi položaja na Daljnem Vzhodu položila ob malajski obali mine. Pomorščakom je sporočila, v katerih predelih je nevarno pluti. Navodila za prehod se določijo pri angleškem pomorskem poveljstvu v Singapuru.

Iz Cingkinga prihajajo nepotrjene vesti, da se angleška vlada z ozirom na zaostreni položaj v tem delu sveta, pogaja z maršalom Cingkingom za sklenitev vojaške zveze med Anglijo in Kitajsko.

Naročajte Slovenski dom!

Britansko poveljstvo na Malti sporoča, da so v noči od petka na soboto sovražnikova letala napadla Malto. Vrženih je bilo nekaj bomb. Angleške protiletalske baterije so takoj nastopile, prav tako pa tudi reflektorji. Bombe so povzročile znatnejšo škodo, bilo pa je tudi nekaj človeških žrtev. Nekatera sovražnikova letala so letela zelo visoko.

113. dan vojne med Italijo in Grčijo

Tretji dan grške ofenzive na vsem albanskem bojišču

Nekje v Italiji, 16. februarja. Stefani. Italijansko uradno vojno poročilo pravi:

Grško bojišče: Včeraj so se odigravali srđiti boji na odseku 11. armade. Naša letala so bombardirala zbirališča čet in intendanjske oddelke.

Atene, 16. februarja. Atenska agencija, Grško vrhovno poveljstvo poroča:

Krajni boji so se za nas uspešno končali. Sovražnik je vržen z močno utrjenih postojank, zavarovanih z žico. Zajeli smo 300 vojakov, med katerimi je tudi precej častnikov. Zajeli smo velike količine vojnega materiala. Grško letalstvo je uspešno bombardiralo sovražnikove cilje. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Sovražnikova letala so bombardirala otok Zante, kjer je bila ranjena ena oseba.

Jugoslovani - najboljši in najodločnejši vojaki v Evropi

London, 16. februarja. g. V londonskem radiu je danes govoril diplomatski komentator Cyril Lackin o obrambi vseh treh jugoslovanskih narodov ter o njihovih vojaških vrlinah. Med drugim je dejal:

»Jugoslovani so resnično najboljši vojaki v Evropi. Vsi se zavedajo nevarnosti, v katero bi prišli, če bi si nakopali to odlično državo borec za sovražnika, zato tudi nihče ne sili in ne dreza vanjo s prenatragni in trdimi vzpodbudami.«

Znani angleški častnikar Garwin pa je dejal:

Z bojišč v vzhodni Afriki:

Sunki v Somalijo in Abesinijo

Nekje v Italiji, 16. febr. g. 254. italijansko uradno vojno poročilo pravi:

Vzhodna Afrika: Na severnem bojišču je sovražnik izvedel napade na odseku pri Kereni v severni Eritreji. Napadi so bili odbiti. Na južnem področju pri reki Džubi se boji nadaljujejo v okolič Chisimaio. Sovražnik je nekajkrat napadel z letali posamezne kraje v Eritreji. Protiletalska obramba je sestrelila pri Massauu eno angleško letalo. Drugo sovražnikovo letalo je bilo zbito na tla v pokrajini ob reki Džuba.

Kairo, 16. febr. g. Reuter: Danes so v italijanski Somaliji južnoafriška letala bombardirala kraj Djelib in Mogadiscio. Prej pa so deset dni

Angleško vrhovno poveljstvo sporoča: V Libiji se razen očistevalnih akcij ni zgodilo nič posebnega.

Newyork. »Associated Press« ter »Newyork Times« poročata iz Rima, da delovanje angleških padalcev v južni Italiji vendarle ni ostalo brez vseh učinkov, kajti tam je bil ustavljen ves tovorni promet. Posebni ukrepi so bili izdani za železniške postaje, hudo so zastražena križišča in skladišča, zlasti v neapeljski provinci. Tisti dan, ko so se angleški padalci spustili, so prebivalci dobili v Rimu od italijanskih oblasti prepoved svobodnega gibanja. Včeraj n. pr. sploh niso smeli iz mesta Rima.

Atene, 16. februarja. g. Reuter. Na vsej fronti od Ohridskega jezera do Jadranskega morja še traja grška ofenziva. Važen napredek so dosegli med Tepelenjem in Klisuro, kjer so zasedli neko vas, 10 km severno od Tepelenja. Tretji dan grške ofenzive so Italijani na srednjem odseku spet poskusili s protinapadi, vendar pa se je končal z izrednimi izgubami zanje. Na veliki površini je bilo ozemlje pokrito s trupli mrtvih in ranjenih vojakov. Tod je napadal elitni italijanski planinski polk. Operacije kopenske vojske so močno podpirali grški bombniki, ki so bombardirali italijanske čete. Letala britanskih sil v Grčiji pa so bombardirala danes predvsem območje okrog Podisja, severno od Klisure, kjer so zažgana munijska in druga skladišča ter vojaška zbiranja.

»Jugoslovani, to se pravi narodi Srbov, Hrvatov in Slovencev, so znani po svojem zgodovinskem junaštvu in po svoji ljubezni do rodne zemlje. Zgodovina dokazuje, da so vselej smatrali vsako zahtevo po njihovi zemlji za neoprostljivo žalitev in ponižanje, ki se ga ne sme sprejeti za nobeno ceno. Jugoslovani spadajo v prvo vrsto najboljevojenjskih in najodločnejših narodov na svetu. To so tudi v pretekli svetovni vojni dokazali, zlasti Srbi. Ljudstvo je fanatično svobodoljubno, vojska pa je prežeta z istim duhom.«

zpored nepretrgoma pripravljala pot napadu južnoafriških čet na drugo somalsko luko Kismajo in Almadu. V Eritreji so angleška letala razbijala motorne oddelke, zbiranja čet in bombardirala Mai Adaga.

V Abesiniji so pri Desiju razbila angleška letala veliko italijansko transportno kolono. Iz Nairobijske poročajo, da so južnoafriške čete zaznamovale nov napredek na severu. Prodiranje se nadaljuje zelo naglo, kajti Abesinci z velikim veseljem sprejemajo južnoafriške vojake in jim pomagajo po svojih močeh. Sudanske čete so danes v Abesiniji osvojile kraj Komok ob Sinjem Nilu, 100 km južno od Galabata. Operacije okrog Ke-

Sovražnikova letala so poskušala prileteti nad zasedeno področje, bila pa so že ob obali zavržena. Sovražnik je pri tej priliki izgubil pet letal. Sovražnik je preteklo noč vrgel manjše število zažgalnih in rušilnih bomb na razna mesta v zahodni Nemčiji. Pri tej priliki je bilo nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom. Vojaški in vojaško-gospodarski cilji niso bili zadeti. Skupne sovražnikove izgube 15. februarja in v noči od 15. na 16. februar znašajo tako deset letal. Ena nemško letalo po-grešamo.

V zvezi s poskusom britanskih letal za napad na področje severne Francije je nemški poročevalski urad na pristojnih mestih zvedel: Od 18.30 v soboto do davi ob 2 je 23 britanskih letal poskušalo izvesti napad na odsek med Heistom v Holandiji in pristaniščem Boulogne. Deset letal je letelo nad morjem ob obali, 12 pa nad področjem, kjer stoji mesto Anvers. Eno teh letal je letelo nad izlivom reke Somme in dalje do Amiensa. Pri teh poletih je bilo vrženih skupno 80 zažgalnih bomb na Boulogne. Bombe so zanele požare na desetih poslopih. Ubityh je bilo nekaj Francozov, na vojaških in vojaško-industrijskih ciljih pa sovražnikova letala niso prizadejala nobene škode. Pri Brestu je snoči od 18. do 22. ure skupina treh angleških letal skušala zagnati bombe.

Močne skupine britanskih letal so preteklo noč letale nad zahodno Nemčijo in na več krajih vrgle zažgalne in rušilne bombe. Poškodovane so bile izključno stanovanjske hiše, potem pa še ena cerkev in ena bolnišnica. Vojaški in gospodarski cilji niso bili zadeti. Ranjenih je več oseb, med njimi nekaj žensk.

Vesti 17. februarja

Razen uradnega poročila ni nič znanega o sestanku med Hitlerjem in jugoslovanskima državnikoma v Berghofu. Brez dvoma pa je ta posvet bil zelo važen. Dobri odnosi med Nemčijo in Jugoslavijo so ena poglavitnih značilnosti nemške zunanje politike. Kakor je Nemčija kazala razumevanje za združenje jugoslovanskih narodov, tako tudi Jugoslavija ni nikdar ugovarjala zedinjenju nemških plemen, se glasi uradna izjava, ki jo je o omenjenem sestanku dal nemški poročevalski urad.

Med Sovjetsko zvezo in Japonsko bo v kratkem objavljen »bliskoviti sporazum«, podoben sporazumu med Sovjeti in Nemčijo, ki je v avgustu 1939 presenetil svet, poroča agencija Havas iz Sanghaja.

Glasilu sv. stolice »Osservatore Romano« prinaša uvodnik pod naslovom »Za resnicoc. V njem zavrača na poročila, da bi bil papež kdaj izjavil, da sprejema nov evropski red in da se že zdavnaj bori proti demokraciji. Članek zanika, da bi bilo kdaj rečeno, da se življenje katoliške Cerkve v Nemčiji razvija pod več kakor zadovoljivimi pogoji ter da bi bil neki papežev zastopnik v imenu sv. očeta hrabil častnike in vojaške neke vojskujče se države. Tudi ni res, da bi bil papež blagoslovil orožje neke države. List pravi, da je s pisanimi dokazi mogoče ugotoviti, da je to načrtna gonja z določene strani. Resnica je le, da papež živi z verniki vseh narodov v teh žalostnih časih spopada, ki ga je sv. oče zastopaj poskušal preprečiti — tako poroča iz Rima posebni dopisnik belgrajskega »Vremena«.

Čeprav je položaj resen, ne vidim ničesar, kar naj bi vznemirjalo odločno ljudstvo, je govoril po radiu avstralski mornariški minister Hughes, z ozirom na zaostritev položaja na Tihem morju.

Grška vlada najodločneje zavrača vesti, da bi Nemčija posredovala za mir med Grčijo in Italijo. Grčija se ne pogaja z nikomer, marveč se bo vojskovala do konca v vojni, ki ji je bila vsiljena, to se pravi, vojskovala se bo do končne zmage. Vsaka nasprotna poročila so popolnoma izmišljena.

Vojaški položaj Italije se glede trdnosti in morale ni po zavzetju Cirenaike ter bombardiranju Genove nič spremenil. Italija ima v rokah še vojaške in politične karte. Italijanov ni mogoče prestrašiti po bombardiranju z morja, niti z operacijami v Afriki. Take reči jih še bolj prepričujejo o nujnosti sedanje vojne. Italijani so danes še bolj odločni, da se bodo vrtnili tja, kjer so bili in da bodo prodirali še naprej, piše glasilo italijanskega zunanjega ministrstva »Relazioni Internazionali«.

Predsednik slovitega Harwardskega vseučilišča, James Conant, eden najodločnejših pristašev pomoči za Anglijo, je po nalogo predsednika Roosevelta včeraj z letalom odpoval v Anglijo. To je že tretji Rooseveltov zaupnik, ki prihaja v zadnjem času v Anglijo.

Angleška vojna mornarica je v zadnjih treh mesecih dobila 20 novih vojnih ladij, in sicer: dve nosilki letal, dve bojni ladji, pet križark in enajst rušilev, je povedal mornariški minister lord Aleksander danes.

45 milijard dinarjev kreditov za utrjevanje ameriških postojank v Tihem morju je sprejel snoči mornariški odbor ameriške vlade. Tej važni seji, ki je v zvezi s sedanjo napetostjo na Tihem morju, je predsedoval vrhovni poveljnik ameriškega brodograjskega admirala Stark, poroča Associated Press.

Pri napadu angleškega brodograjskega na Genovo je bilo po dosedanjih ugotovitvah 144 ljudi ubityh, 272 pa ranjenih, poroča agencija Stefani.

rena in v Somaliji so zadovoljive. Južnoafriške čete so v Somaliji doslej zasedle že čez 16.000 kv. milj (25.000 kv. km) italijanskega ozemlja ter po zasedbi Kismaje na več krajih dosegle reko Džubo.

V italijanski Somaliji prodirajo južnoafriške čete naprej od pristanišča Kismaji, ki so ga zavzele že v petek. V pristanišču, ki je tretje največje v vsej vzhodni Afriki, so našli eno potopljeno italijansko ladjo, tri pa poškodovane. Južnoafriške čete so v dveh dneh opravile 75 milj pota. V severozahodni Abesiniji so zavzele Queisand, pri Asor pa so razbile veliko italijansko prevozno kolono.

Letala južnoafriškega letalskega poveljstva so bombardirala v Abesiniji kraj Bardera, Banda in delto reke Oumou. V italijanski Somaliji pa kraja Dobeun in Diuban.

»Zaprta vrata«, malopomembno italijansko delo na odru naše Drame

Ljubljana, 16. februarja. Marsikdo se je vprašal, kdo je Marco Praga, ki je kar tako na lepem prišel na spored v ljubljanskem gledališču. Se iz »Gledališkega lista« se da nekoliko izvedeti, da je bilo eno njegovih del že na sporedu naše Drame v letih pred prvo svetovno vojno. Dejstvo, da je moral ta pisatelj priti sedaj v teh časih zopet na oder, bo mogoče malo kdo doumeti, razen dramaturga g. Vidmarja, ki po sodni ugotovitvi ni odgovoren za program v naši Drami. Kakor iz francoske književnosti v teh časih ni bilo treba jemati bulvarnih del, tako bi se mogli italijanski dramatski književnosti oddolžiti tudi na drug način in si prisvojiti nekaj, kar ima resnično vrednost, tako, ki vsaj malo presega okvir novele ali pa feuilletona.

Toda človek ima vtis, da taka dela tako lepo ugajajo in godejo neki izrečni plasti ljudi, ki morajo vedno in povsod izpričevati, da je že vsega konec, zlasti pa tistega, kar je znalo in moglo ustvarjati malomeščanstvo. Iz dela veje tipičen duh dekadentstva — ker pa je tisti »veliki svet tam daleč zaprt«, je bolje, da se ta odurna in zakrknjena plesnoba širi in razgaljuje vse povsod, samo da bo občutje neizvestnosti, nesreče in zagate kar največje in tako, da bodo ljudje — tudi tisti, ki mogoče še ne uvidevajo te zaklete zakonitosti pesimizma in preudarnosti — kar sami klecnili in oriznavali kamen za mano, suženjstvo za svobodo.

Zanimivo je, da je bil tudi drugod po svetu naturalizem in materializem tako tendenčen, toda preživel se je zelo hitro. Sedaj bi naj bil zopet svoboden, zlasti ker je njegova aktualnost danes v tendenci potrebnejša ko pa v ideji. »Zaprta vrata«

je delo, ki bi naj danes mogoče metalo na naš čas tako senco. Toda ne vemo, če bo ravno uspelo. Občutje »fin de siècle« je že dobro podano, toda naša drama je včasih že igrala Strindberga, Ibsena in tudi Cehova. Seveda bi danes marsikomu ne prijala dela, ki sicer z naturalističnimi sredstvi rešujejo in razkrajajo vest človeštva, ne mečejo pa iz zrcala samo prizorov in obrazov brez perspektive in notranje globine.

Tako igralci in režija pri podajanju »Zaprte vrata« niso imeli ravno pretežke naloge. Značilnost dela je že v tem, da bo gledalec že iz prvih prizorov mogel razbrati ves potek in ves obod igre; ker je v delu samem še precej odkritih šibkosti, tudi dramatičen potek igre nikjer ne sili iz umirjenosti in statike.

Režija se je posrečeno gibala v tem okviru. Tudi glavni trikot igralcev g. Šaričeva in g. Tiran in Kralj so se zvesto držali te smeri. Najbolj se je temu namenu dela približala g. Šaričeva, zvesto ji je sledil g. Kralj. Mladi g. Tiran se je vsekakor zelo lepo uveljavil, da bi bila njegova igra gotovo še bolj učinkovita, če delo samo ne bi sililo v tako statiko. Pa tudi v tej vlogi je pokazal zelo mnogo, dasi bi samo še želeli, da se odnese nekaterih zastarelih prilastkov, ki mu jih je dala šola. S to vlogo je vsekakor več ko potrdil vse lope lastnosti in talent, ki ga je pokazal v »Othellu«. Prav dober je bil tudi Presetnik.

»Zaprta vrata« na našem odru samo potrjujejo naše mnenje, da je letošnja sezona v Drami zavzojena in ni dokaz, da bi kdo hotel letos pokazati kaj dobre volje, da bi se popravilo zamujeno, po načelu, da naj gre vse, kakor hoče!

Ljubljana od sobote čez nedeljo

Ljubljana, 15. febr.

Občni zbor poklicnih šoferjev

Občni zbor organizacije poklicnih šoferjev »Volan« je bil danes dopoldne v prostorih gostilne »Za peglezem«. Bil je dobro obiskan. Udeležilo se ga je tudi mnogo mehanikov. Iz poročila predsednika g. Janca ter iz poročil ostalih odborov društva je razvidno, da je šoferska organizacija »Volan« vključno krizi zadovoljivo delovala v preteklem letu. Pač pa so kriza in sedanje razmere povzročile hudo brezposelnost med šoferji. Pomanjkanje goriva in gum ter razne prometne omejitve uničujejo avtomobilizem.

Občni zbor je razpravljal o notranjem druženem življenju. Tako o pravni zaščiti za primer avtomobilskih nesreč, o bolniškem fondu, o posmrtninskih podpori, o podpori za primer brezposelnosti ter o starostnem skladu, ki naj bi se čimprej ustanovil.

Poudariti moramo, da se je po dvajsetletni borbi šele letos posrečilo poklicnim šoferjem prirediti določen delovni čas in sicer zaenkrat 10 ur na dan. Vse, kar šofer dela nad 10 ur, mora biti plačano kot nadura. Delodajalci seveda s tem niso zadovoljni, kar sedaj ne morejo siliti šoferjev na 16 ali celo na 20-urno delo. Šoferji pa morajo v mnogih primerih sedaj s sodnijo iskati pravico in plačilo. Tako je bil pred kratkim primoran nek gorenski avtoprevoznik plačati svojemu šoferju skoraj 7000 din za nadure.

Občni zbor je tudi odobril zahteve, ki jih bo stavila organizacija na sestanku z delodajalci, ki bo še ta mesec. Zahteve poklicnih šoferjev so v glavnem sledeče:

Osnovna podlaga za zaščito šoferjev naj bo zakon o zaščiti delavcev iz leta 1922. Predpiše naj se delovni čas na podlagi osemurnega delavnika. Šoferjem naj se da tedensko en dan prost. Ta prosti dan mora biti vsaj vsak tretji teden nedelja. Ker je poklicnih šoferjev preveč, naj se postre šoferski izpiti ter naj od sedaj naprej polagajo izpit za poklicnega šoferja le izučeni kovinarji. Šoferske šole naj se reorganizirajo, tako da bodo smele poučevati le samovozače, pač pa naj banska uprava prevzame skrb za poklicne šoferje s tem, da ustanovi banovinske šoferske šole. Poklicnim šoferjem naj se izdajo posebne šoferske izkaznice in se jih na tak način loči od samovozačev. Vpeljejo naj se delovne knjižice o kontroli dela in delovnega časa, itd.

Gmotno stanje društva je zadovoljivo. Blagajna izkazuje skoraj 4000 dinarjev presežka iz poslovne dobe preteklega leta. Organizacija ima svoj lokal v Copovi ulici št. 1 in tajnika, ki je na razpolago med uradnimi urami. Malo predpoldne je bil občni zbor zaključen. Nov odbor je ostal z malimi spremembami isti.

Smrt mladega katol. akademika

V Ljubljani je ob pol dveh ponoči preminul v ljubljanski bolnišnici mlad, katoliški fant, akademik Franc Šmigoc, član AK Straža.

Zopet je legel v prerani grob marljiv, zvest sin našega kmetkega naroda, ki si je skozi revščino in pomanjkanje utiral pot v boljše življenje. Pokojni

Šmigoc je bil vester, marljiv in miren fant. Doma je bil iz sončnih Slovenskih goric. Študiral je klasično gimnazijo v Mariboru. Po maturi se je vpisal na filozofsko fakulteto slovenske univerze.

V novem akademskem okolju se je hitro znašel in postal t.h. tuda marljiv delavec v kat. akad. društvu. Bil je nesebičen in ni polagal važnosti na malenkostne osebne bolečine in težave. In to mu je postalo usodno. Zanimaril je vnetje slepiča in prejel ozno odšel v bolnišnico. Svoje zadnje ure je preživel lepo v molitvi, spravljen z Bogom in ljudmi.

Pogreb bo v torek 18. t. m. iz žal. iz kapele sv. Krištofa na pokopališču k Sv. Križu.

Do smrti se je zalefel v voz drv

Snoči je bila nad Ljubljano zelo gosta megla. Vozila so morala voziti prav počasi, da ni prišlo do večjih nesreč. Gosta megla pa je prinesla smrt ključavničarskemu pomočniku Novaku Francu. Novak je doma iz Mengša. V poletju si je kupil motor, da bi hitreje lahko opravljal svoj posel in zadržal tudi katekizer v Ljubljano. Tudi včeraj ponoči je Novak vozil po Celovski cesti od St. Vida proti Ljubljani. Med remizo in tovarno »Stora« pa je prišlo do nesreče, ki je zahtevala življenje mladega Novaka. Od desetih zvečer se je peljal Novak na svojem motorju. Kar naenkrat pa se je v gosti megli zalefel v voz drv, katere je peljal nek kmet v Ljubljano. Zalefel je bil silovit. Novak je padel z razbito lobanjo z motorja. Takoj so bili poklicani ljubljanski reševalci, ki so smrtno ranjenega Novaka takoj naložili na avto in ga odpeljali. Ze med potjo v bolnišnico je Novak podlegel smrtonosni poškodbi. V gosti megli je pač treba voziti počasi in nadvse previdno. To naj si dobro zapomnijo vsi, tako vozniki in pešci.

Rezervni podčastniki so zborovali

Celje, 16. febr.

V Castniškem domu je bilo dopoldne zborovanje Zdrženja rezervnih podčastnikov, ki ga je vodil predsednik g. Ulaga. Prisoten je bil zastopnik vojnega ministra, major Dragiša Zekovič, glavni odbor v Beogradu pa je zastopal Popović iz Zagreba. Organizacija šteje 186 članov. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. Anton Ulaga, za podpredsednika Pavčnik, za tajnika Vitavski, za blagajnika Skufca, za predsednika nadzornega odbora Janko Wagner.

Mariborska bolnišnica največja v banovini

K dopisu, ki je pod gornjim naslovom izšel v petkovni številki »Slovenskega doma«, smo prejeli to-le pojasnilo:

Dopis je potreben temeljitega popravila. Sestavek je zgrajen na trditvah, da je bil novi mariborski paviljon v surovem stanju postavljen z denarnimi sredstvi, ki si jih je vodstvo bolnišnice v preteklih letih prihranilo z umnim gospodarstvom;

Zborovanje mladine JRZ v Mariboru

Maribor, 16. februarja.

Danes dopoldne je bila v dvorani na Aleksandrovi cesti seja banovinskega odbora mladine JRZ, kateri so prisostvovali gg. ministri dr. Franc Kulovec, dr. Miha Krek in Franc Snoj. Poleg ministrov so bili navzoči senatorji gg. Franc Smodej, Alojzij Mihelič in dr. Schaubach, večje število bivših poslancev, rektor mariborskega bogoslovja g. dr. Hohnjec, mariborski župan g. dr. Juvan, oba okrajna glavarja gg. Šiška in Eileiz, mariborski podžupan g. Zebot ter številni delegati iz vse Slovenije. Seji je prisostvovalo celokupno vodstvo banovinskega odbora mladine JRZ. Seji je predsedoval predsednik g. Rudolf Smersu. Seja se je začela s petjem državne himne, nato pa je predsednik g. Smersu imel pozdravni govor, v katerem je podčrtal, da se vrši ta seja v važnih in velikih časih. V teh časih hočemo, da mladina JRZ gradi svoje delo po načelih za dobro naše ljubljene skupne domovine Jugoslavije pod narodno dinastijo Karadjordjevičev. (Vsa dvorana je ploskala in klicala: »Živela dinastija Karadjordjevičev!«) Nato je predsednik g. Smersu pozdravil gg. ministre ter senatorje in poslance ter delegate. Potem se je s toplimi besedami spomnil rajnega dr. Korošca, ki je bil začetnik organizacije slovenske mladine in ki je vedno svetloval, naj se mladina vzgaja k političnemu delu za narod in s svojim delom pomaga stranki pri njenem delu za dobrobit in koristi naše domovine. (Vsi prisotni so zaklicali trikrat »Slava!« dr. Korošcu.) Nato je predsednik g. Smersu predlagal, da se odpošljeta vdanostni brozjavki Nj. Vel. kralju in Nj. kr. Vis. knezu namestniku. Po prebranih brozjavkah so prisotni spet s ploskanjem in vzkliki dali duška svojem navdušenju. Pozdravni brozjavki sta bili odposlani dr. Leskovarju in banu dr. Natlačenju. Potem je predsednik g. Smersu dan besedo ministru dr. Kulovcu.

Navodila ministra dr. Kulovca mladini

Burno pozdravljen od vseh navzočih je minister dr. Kulovec v svojem govoru uvodno poudarjal pomen organiziranja mladine za narod, za državo in še posebej za politično organizacijo. V današnjih časih so prenesli v politično borbo novo orožje, nove metode. Stranke, ki tega ne vpoštevajo, so podobne drakvam, ki si niso nabavile modernega orožja in ki se niso naučile novodobnega vojskovanja. Zato vidimo, da so take države propadle. Takšno moderno orožje v političnem boju strank je organizirana mladina. Poudarjal je nato pomen programa naše stranke, ki temelji na načelu, zajeti iz duše slovenskega naroda. Ta program je vsam kašipot, po njem moramo delati, z njim hočemo koristiti naši domovini. Boriti se hočemo z modernim orožjem in z izvežbanimi močmi. Mi smo si tako orožje ustvarili. To orožje so eline čete naše mladine, zbrane v JRZ. One se hočejo boriti za naš program, one hočejo zmagati in hočejo vedno ostati našim načelom zveste. V prvi vrsti hočejo biti Slovenci, ki se hočejo do skrajnosti razviti in poudariti, da je slovensko ime najvišja oblika, ki jo morejo dobiti. Biti hočejo zvesti boreci za naš narod in našo državo. Naša slovenska mladina hoče z vsemi močmi neustrašeno delati za Boga, kralja, svoj narod in svojo domovino. (Klici: »Tako je!«, »Živel kralj!«, »Živela Jugoslavija!«) Tako imenovana napredna mladina se tudi zbira v političnih vrstah, vidimo, da se tam zbira samo svobodomiselnost usmerjeni ljudje. Mislim, da se ne motim, če trdim, da so mnogi od teh mladih ljudi tudi komunistično usmerjeni. (Klici: »Dol komunistič!«) Naša mladina ni bila nikdar izdajalka svojega naroda in zato ne bo sledila tistim, ki bi hoteli naš narod razkrajati in zastrupljati. Zato pozivam našo mladino, naj bo vedno zvesta našemu političnemu programu. Naš program ima na prvem mestu zapisano, da smo socialna skupina. Stari svet se podira, ustvarja se nov svet. Mi pa nočemo, da bi se novi svet ustvaril z revolucijo, marveč hočemo, da se ustvari z evolucijo. Zato studirajte načela krščanskega gospodarskega reda. Bodite poborniki novega sveta, da bo ta svet, ki se nanovo ustvarja, zares krščanski in pravičen vsem slojem. Hočemo, da bo naša mladina eminentno državotvorna in vzgojena po krščanskih načelih. To so bila zmerom temeljna načela naše stranke, ki smo jih vedno in povsod neustrašeno zastopali in izjavljali, čeprav smo zaradi tega včasih politično trpeli. Višje smo cenili vrednote države in skupnosti kakor strankine koristi. S tem smo visoko dvignili naš prapor politične skupnosti. Dokazov za to mojo trditev je več ko dovolj. Bodite vi naši mladi pi-

loti, ki se ne boje nobene nevarnosti, bodite naši borci, naše udarno orožje in se zavedajte zmerom važnosti našega programa. Naš program je slovenski in slovenski ljudje so doslej vedno radi delali zanj in zanj tudi žrtvovali. Zato ponovno pozivam vso našo slovensko mladino, da gre v strnjnih vrstah v boj za program slovenskega ljudstva. (Navdušeni živio-klici kar niso hoteli ponehati.)

Burno pozdravljen od vseh navzočih je minister g. dr. Kulovec v svojem govoru v uvodu poudarjal pomen organiziranja mladine za narod, za državo in posebno za politično organizacijo.

Potem je govoril bivši minister g. Franc Snoj o javnem delu mladine in o vprašanjih, ki se danes postavljajo pred mlade ljudi.

Tajnik JRZ g. Marko Kranjc je podal silno zanimivo sliko o dnevnem tisku v Sloveniji.

O organizaciji mladine JRZ je govoril tajnik banovinskega odbora g. Slavko Česnovar. O nalogah organizacije mlade JRZ je govoril g. Jože Melahar.

Zaključno besedo je povedal slovenski mladini minister dr. Krek. Čisto po fantovski je z besedami, polnimi dobre volje in velikega optimizma, orisal mladini njene dolžnosti. Čudež je, je rekel, da je ostala naša domovina izven vojnega spopada in bo kot taka ostala tudi še naprej.

Nato je bila seja zaključena.

Zveza strojevodij, strojnikov in kurjačev, je zborovala

Danes dopoldne ob pol 10 so imeli zborovanje strojniki, kurjači in strojevodje oblastne uprave v Ljubljani. Predsednik Toni Peter je najprej pozdravil delegate posameznih podružnic in tovariše, ki so napolnili skoraj vso dvorano. Prav posebno je še pozdravil predsednika osrednje uprave iz Zagreba in predsednika sušarske podružnice. Po kratkem predsedniškem poročilu je tajnik Škerlj Pavel poročal o tajniškem poročilu, iz katerega posnemamo naslednje: Lansko leto smo šele prav za prav začeli z resnim delom za dobrobit strojne osebja. Ustanovili smo vsedržavno zvezo iz treh samostojnih društev. To je bilo ogromno delo, ki je rodilo velike uspehe. Močno se je povečalo članstvo. Prej jih je bilo 551, sedaj pa jih je večanjenih skoraj 800. Za poživitev delovanja organizacije je oblastna uprava poslala delegate na 16 članskih sestankov izven Ljubljane. Svojim brezposelnim in bolnim članom je Zveza izplačevala podpore. Osemnajstim članom pa je Zveza preskrbela službo. Zaradi večje možnosti dela smo organizirali sedem podružnic in osem podobodrov. Med najbolj delovne podružnice spada brez dvoma podružnica na Jesenicah, kjer je strojno osebje vključeno stodoletno. Velik uspeh smo dosegli tudi v revirjih, kjer imamo organiziranega 99 odstotkov vsega strojnega osebja. V svrhu večjega kontakta s člani in za njihovo izobraževanje izhaja Strojniški vestnik, ki ga člani dobivajo brezplačno vsak mesec. List je postal lepa tehnična revija. Za izpopolnitev izobrazbe imamo razen revije še tečaj. Vseh tečajev se udeležuje 150 slušateljev. Ne smemo pozabiti omeniti vseh mezdnih akcij in mnogostevnih intervencij. Oblastna uprava je nešteto krat posredovala pri Pokojniškem zavodu za svoje člane. Prav tako je organizacija velikokrat posilila pritožbe zaradi zaposlitve nekvalificiranih oseb pri parnih kotlih. Za doseg pokojniškega zavarovanja so šli ljubljanski delegati v družbi z zagrebškimi in belgajskimi tovariši na razna ministrstva. Organizacija je dobila zagotovila, da se bo to zavarovanje izvedlo s 1. aprilom.

Na občnem zboru je bilo potem soglasno sklenjeno, da se izdajanje Strojniškega vestnika takoj prenese iz Zagreba v Ljubljano, ker doslej izhajanje službenega glasila ni bilo redno. Delegat centralnega odbora je na to takoj pristal.

Potem je bila izvoljena nova uprava. Predsednik: Toni, namestnik Selan R., tajnik Škerlj P., namestnik Habič I., blagajnik Merhar J., namestnik Karš Ig.

Občni zbor je dokazal, kar je podčrtal tudi Jeram z Jesenic, da imajo naši strojniki, kurjači in strojevodje med seboj člane, ki ne potrebujejo več tuje šole in da se lahko sami vzdržujejo. Ni nam treba več tujcev, ki domačim zmornim delavcem jemljejo kruh in ki so imeli do nedavna nad upravo parnih kotlov še nekaj monopol. V največji slogi je bil občni zbor opoldne zaključen.

40.000 dinarjev v črepih

Ljubljana, 16. februarja.

Ljudski pregovor pravi, da je na svetu vse mogoče. Resničnost tega pregovora je te dni bridko preizkusil na svoji koži, prav za prav na svojem žepu, neki ljubljanski trgovec s keramiko. Casopiši radi poročajo o različnih prometnih nezgodah, kjer gre čisto škoda v desetisoce. Tu se gre pa kar za škodo 40.000 din, posebno ker je fina keramika čisto zelo fina roba po kvaliteti in tudi ceni, saj so cenjeni posamezni komadi po več tisoč. Ta precej znana ljubljanska trgovina je imela v skladišču na posameznih policah polno teh dragocenih stvari. Polica je stala popolnoma sigurno na lesenih tleh. Cas je razjedel leseni pod, da je postal neopazno trhet in preprel. Včeraj se je pod vdal pod precejšnjo težo police za doberšen del, polica je zgubila ravnotežje ter zgrmela na tla. Razen nekaj kosov se je vse razdrobilo na kosce. Prej vrednost štiridesettisoč, je sedaj ničvedna črepija! Trgovec ni bil seveda nič zavarovan ter bo moral sam trpeti vso škodo.

Zemunska vremenska napoved za 17. februar: Prevladovalo bo oblačno vreme na zahodni polovici države, kjer bo tudi deževalo. Na vzhodu delno oblačno. Toplota brez večjih sprememb.

Ivan Hribar — častni doktor ljubljanske univerze

Ljubljana, 15. februarja.

Včeraj ob 11 dopoldne je bil na slovenski univerzi promoviran za častnega doktorja prava minister v pokoju Ivan Hribar, bivši kraljevi namestnik in senator. Visoko odlikovanje si je Ivan Hribar povsem zaslužil, ker ima zasluge za našo slovensko univerzo. Imel je zanj vedno veliko skrb in jo stal vedno ob strani. Svečani promociji so prisostvovali številni predstavniki našega javnega življenja. V slavnostni dvorani so se zbrali ban dr. Marko Natlačen, škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman, župan dr. Jure Adlešič z gospo, zastopnik divizionarja, predsednik Akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Nabhtgal in generalni tajnik prof. dr. Krek. Akademik F. S. Finžgar. Dalje so prišli vsi dekanji in profesorji vseh fakultet, bivši bani in ministri, predstavniki stanovskih zbornic, umetnostnih in znanstvenih društev, znanstveniki in politiki, zastopniki tiska in predstavniki akademskih organizacij.

Kmalu so stopili v dvorano z visokimi odlikovanji na prsih promovend minister Ivan Hribar, rektor univerze dr. Slovič z rektorskim insignijami, dekan pravne fakultete, Akademik dr. Pitamic ter promotor Akademik prof. dr. Polec. Akademski pevski zbor je potem zapel lepo zdravico, nakar je spregovoril rektor prof. dr. Slavič. V svojem govoru je utemeljil, zakaj je naša univerza podelila častni doktorat Ivanu Hribarju in opisal zasluge Ivana Hribarja za našo univerzo.

Nato je svečano opravil promotorski akt ter g. Ivana Hribarja imenoval za častnega doktorja prava. Odlikovanec se je ginjen zahvalil za visoko čast v posebnem nagovoru. Potem se je zahvalil akademskemu senatu za čast, ki mu jo je podelil. Pevski zbor je zaključil lepo slovesnost s staro budnico »Od Urala do Triglava«. Rektor, dekanji in prisotni so nato čestitali novemu častnemu doktorju, ki se je za čestitke prijazno zahvaljeval.

Javljamo žalostno vest, da je naš tovariš

ŠMIGOC FRANC

stud. phil., član akademskega kluba »Straža«

včeraj ob 1 uri 20 min., previden s svetimi zakramenti, umrl za posledicami vnetja slepiča.

Pogreb blagopokojnega bo v torek, 18. februarja ob 16 iz žal. kapele svetega Krištofa.

Priporočamo ga tovarišem v molitev.

V Ljubljani, dne 17. februarja 1941.

Akademski zveza

